

Mirko Polgar

BRIGA ZA DUŠE U »KRALJEVSKOJ BOLNICI EDINBURGHA«

Edinburgh, prijestolnica Škotske u Ujedinjenom Kraljevstvu, po svojim je umjetničkim spomenicima poznat kao „Atena sjevera”. Medicinski fakultet u tom gradu na sedam brežuljaka ubraja se među najnaprednija medicinska učilišta, a njegova Kraljevska bolnica uživa ugled jedne od najsuvremenijih bolnica u svijetu.

Od 3. srpnja do 1. kolovoza 1985. zamjenjivao sam katoličkog kapelana te bolnice, isusovca iz Španjolske, oca De Senespledu. Evo nekoliko mojih osobnih doživljaja i zapažanja.

U „Royal Infirmary of Edinburgh” postoji službeni kapelanski ured u kojem rade anglikanski, prezbiterijanski i katolički kapelani. Jedna oveća prostorija uređena je za kapelicu u kojoj bogoslužje obavljaju sve tri spomenute vjerske zajednice. Bolnica svaki dan dostavlja kapelanskom uredu popis pacijenata koji su primljeni u bolnicu ili je napuštaju, i to s oznakom vjeroispovijesti za pacijente koji to žele. Ako pacijent zaželi da ga posjeti njegov kapelan, to se isto naznačuje u uredovnom dopisu. Svaki kapelan dobiva od bolnice službeni „bleeper”, to jest malu spravu piskalicu koju kapelan mora imati uza se i danju i noću da bi ga bolnica mogla u svakom trenutku pozvati, već prema pacijentovoj želji ili njegovoj potrebi. Na piskalici se odmah pokazuje i broj odjeljenja koji kapelana poziva, a on je dužan da se što prije odazove, ili telefonski ili osobno.

Bolnica je golema, sastoji se od čitavog niza zgrada. Otac De Senespleda, koji ondje radi već 13 godina, izračunao je da obilazak svih odjela u tim zgradama iznosi sedam milja. Meni je bilo potrebno pet do šest sati na dan da bih posjetio ne sve odjele — nego samo one u koje su me zvali.

Prvih dana primio sam i teoretske i praktične upute katoličkog kapelana koji mi je dao i protumačio plan različitih paviljona goleme bolnice. Upoznato sam se s anglikanskim i prezbiterijanskim kapelanima, po labirintu bolničkih odjela obilazio sam uz stručne i srdačne upute vratara Johna i uvijek na pomoć spremnog

bolničkog osoblja. Nakon kratka razgovora s bolesnicima slušao sam njihove ispovijedi, dijelio sv. pričest, davao bolesničko pomazanje i blagoslov. Bolničari i bolničarke ogradili bi bolnički krevet zastorom, kako to čine i prilikom liječnikova posjeta, da bi se osigurala svačija nesmetana sloboda. No pacijent je slobodan da prima sakramente i bez zastora oko svojeg kreveta, i to u svako vrijeme, danju i noću, a ne samo za vrijeme posjeta svoje rodbine i znanaca. To osobito vrijedi za odjele za posebnu njegu ili „šok-sobe“, kako je u nas nazivaju. Svećenik ima potpuno slobodan pristup u svaku „šok-sobu“, pa i u operacijsku dvoranu, i to ne samo onda kada je bolesnik, odnosno unesrećeni ranjenik, već „sređen“ nego odmah nakon nesretnog slučaja. Tako sam već drugog dana nakon obilaska bolnice podijelio blagoslov šestogodišnjem dječaku koji je u nesvijesti umirao pošto je iz roditeljske kuće pao na asfalt.

Dana 5. srpnja, oko 11 sati u noći, hitna me je pomoć pozvala na traumatološki odjel. Na operacijskom stolu ležao je u nesvijesti, bez odjeće, 57-godišnji čovjek čvrste građe, razmrskane čeljusti, zdrobljenih rebara, s teškim krvarenjem. Dok su liječnici oko teško unesrećenog čovjeka činili sve da mu spase tijelo, ja sam mu kao svećenik davao sve što sam mogao da mu spasim dušu: dao sam mu odrješenje od grijeha, bolesničku pomast na čelo, papinski blagoslov. Tada mi se obratio jedan član bolničke ekipe s molbom da pođem k sinu i udanog kćeri unesrećenoga čovjeka te njegovu zetu, koji čekaju u susjednoj sobi te da im kao svećenik pomognem u njihovoj boli, jer ranjenik, žrtva teške prometne nesreće, po svoj prilici neće ostati živ. S boli u duši pošao sam da vidam rane tuge i budim nadu za sretni vječni život. Oči sina, kćeri i zeta digle su se u tjeskobnom pitanju prema duhovnom ocu, svećeniku. Izrazio sam svoju sućut i pozvao ih na molitvu. Kleknuli smo na pod, raskrilili ruke kao na križu razapeti Isus. Molili smo zajednički Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu, a suze su nam kapale niz lice. Njihov otac i tast doživio je doduše idući dan 6. srpnja, ali je toga dana napustio prebivalište smrtnika na Zemlji i, kako se nadamo, prešao u sretnu vječnost.

Istoga dana, ujutro hitno me pozvaše u rodilište. Novorođeni je James John u inkubatoru, ali nema nade da će preživjeti. Otac i majka mole da se dijete krsti. Za nekoliko minuta već sam bio u četvrtom katu, obukao sam bijeli bolnički ogrtač koji se veže straga, pozdravio se kratko s ocem i majkom koji su, ogrnuti u bolnički ogrtač, motrili svoje milo čedo kako u inkubatoru s naporom diše i strahovali da ne izdahne prije nego po krštenju na poseban način postane dijete Božje. Odmah sam krstio dijete, a kuma je bila ondje nazočna bolničarka. Podijelio sam djetetu i sakrament sv. potvrde što ga svećenik može dati u takvom slučaju smrtno opasnosti. Vratio sam se u svoju redovničku zajednicu, napisao krsni list za malog krštenika te odnio sv. pričest njegovu ocu i majci. Oni su se pričešćivali i u iduća dva dana. Dva dana poslije, 8. srpnja poslije podne opet su me zvali u rodilište: mali James John umire. Za tili čas bio sam uz oca i majku koji su nijemo gledali kako se malo tijelo njihova novorođenčeta još miče u inkubatoru. Rekao sam: „Pa dijete još diše. Još ima nade.“ Bolničarka je primijetila: „To je samo djelovanje inkubatora. Dijete više ne diše.“ Zatim je isključila inkubator. Mali James John njihov je prvi svetac u nebu. Iz zahvalnosti prema svećeniku koji je krstio njihovo dijete roditelji su rekli da svoju bol zbog smrti malog Jamesa Johna prikazuju za jednog studenta teologije, budućeg svećenika.

Dva – tri dana nakon te obiteljske drame opet me hitno zovu. Devetogodišnji dječak lebdi između života i smrti. Pao je sa zida. Odmah je prevezen u bolnicu. Sada je u nesvijesti. Dajem dječaku sve što mu Majka Crkva može dati u sadašnjem

njegovu stanju: odrješenje grijeha, bolesničko pomazanje, papinski blagoslov. Nakon toga odlazim kući jer je već oko deset sati uvečer. Oko ponoći bolnica me ponovno zove: stigli su roditelji unesrećenog dječaka i žele razgovarati sa svećenikom koji je podijelio sakramente unesrećenom dječaku. Skačem iz kreneta i hitam na traumatološki odjel. U sobi kraj operacijske dvorane čekaju me četiri osobe: dva muškarca i dvije žene. Jedna od dviju žena, očito dječakova majka, grca u suzama. Podržava je jedan od one dvojice muškaraca, očito dječakov otac. Izražavam svoje suosjećanje i nadodajem da je dječak primio sve sakramente što ih je u sadašnjem trenutku mogao primiti. Majka se guši u suzama. Rida od boli. Pomišljam na žalosnu Isusovu Majku koja stoji uz križ svojega razapetog Sina. Kojim riječima da utješim ovu žalosnu majku kako joj se majčinska bol ne bi izrodila u očaj? Ništa ne pitam o njihovim rodbinskim vezama ni o tome kako se zapravo dogodila nesreća. Samo vadim krunicu i predlažem: „Izmolimo jedan dio žalosne krunice.” Oni nijemo prihvaćaju moj prijedlog. Ja predmolim, oni odgovaraju. Majčino glasno ridanje pomalo popušta. Na kraju prve desetice zastanem. Videći da su se oni, posebno majka, smirili, nastavljamo moleći žalosnu krunicu do kraja. Obecavam da ću se za dječaka posebno moliti kod sv. mise. Želio bih im dati dar, posebno takozvanu „čudotvornu medaljicu” Majke Božje, ali je nemam kod sebe, osim one koju nosim na lančiću oko vrata. Opraštamo se, a sutradan ujutro opet se sastajemo u bolnici. Dječak je ostao živ. Bogu hvala!

Nakon obilsaka bolnice vraćam se u redovničku zajednicu. Telefon zvrči: zove me jedan stari znanac iz Derbyja. Pita: „Oče, da li Vam što treba?” „Hvala. Meni ne treba ništa. Ali ako možete, pošaljite mi nekoliko medaljica, znate onih takozvanih 'čudotvornih medaljica' što ih je sv. Katarina Laboure dala napraviti prema nalogu Majke Božje.” Prvom poštom stigao mi je paketić sa 65 „čudotvornih medaljica”, i to svaka na plavoj vrpci i s priloženim objašnjenjima na šest stranica. – O kako je divno svećeničko zvanje, posebno među ovim bolesnicima! Čovjek daje ljudima najveće blago: čini ih Božjom djecom po sv. krštenju, oprašta im grijeha u sv. ispovijedi, daje im Božanskog Spasitelja u sv. pričesti. Sada ću pomoć nebeske Majke imati i na vidljiv način! Do odlaska iz Edinburgha razdijelio sam 63 „čudotvorne medaljice”. Ostale su mi samo dvije koje čuvam kao dva oka.

Nastavljam svoj uobičajeni pastoralni rad kod bolesnika. U bolnici sam već prije šest sati ujutro. Prije polaska prigrizem na brzinu što se već nađe u blagovaonici. Vraćam se kući poslije 11 sati ili nakon podneva. Radnim danom imam poslijepodnevnu sv. misu u 5,45 u župnoj crkvi Presv. Srca Isusova, a nedjeljom u bolničkoj kapelici u jedan i trideset popodne. Sada su četiri sata poslije podne. Moj službeni „bleeper” – piskalica – pišti i svjetlom pokazuje broj traumatološkog odjela za hitne slučajeve. Javaljam se odmah telefonski. Iz bolnice odgovaraju: „Jedna Francuskinja teško je ozlijeđena. Sigurno je katolkinja. Znadete li francuski?” „Znam. Dolazim odmah.” Ovaj put stigao sam u bolnicu prije policajaca i prije hotelskog osoblja, jer sam putem zaustavio jedan automobil. Govorim brzo i skraćeno: „Hitan slučaj: teško ozlijeđena Francuskinja. Možete li me dovesti do bolnice?” „Samo uđite!”, kaže čovjek od kojih 30 godina i otvara vrata. Bolničarka me vodi u operacijsku dvoranu. Unesrećena žena, okružena bolničkim osobljem, leži na operacijskom stolu. Ima 63 godine, obje su joj noge slomljene, ima teško unutrašnje krvarenje. U nesvijesti je. Njezino je stanje ozbiljno: lebdi između života i smrti. Dajem joj sve sakramente što ih mogu dati u takvom slučaju. Bolničarka me vodi u pokrajnju sobu u kojoj su jedan Francuz i jedna Francuskinja. Sada se tu našao i jedan policajac. Francuzi su dali kratak izvještaj. Zajedno s unesrećenom ženom bili su na izletu u

Velikoj Britaniji. Turističkim autobusom dovezli su se u Škotsku i zaustavili se pred Edinburghom. Prva je iz autobusa izašla njihova suputnica. Na nju je naletio automobil i srušio je. Nisam se želio upuštati u pojedinosti izvještaja. Preveo sam ono što su rekli Francuz i Francuskinja, a onda se, zajedno s njima pomolio za nesrećenu ženu. Tada je stigao službeni tumač, još jedan policajac i predstavnik hotela u kojem je imala odsjesti nesrećena žena. Pozdravio sam se s njima i otišao u svoju redovničku zajednicu. Nekoliko dana poslije posjetio sam teško ranjenu Francuskinju. Ostala je živa ali u vrlo tešku stanju.

Nedjeljna sv. misa za bolesnike u bolničkoj kapelici prikazuje se u 13,30 i traje kratko: nikada više od pola sata. Za prijevoz bolesnika u kapelicu bolnica daje na raspolaganje bolnička kolica, a velikodušni su pomagači bolničko osoblje, zdraviji pacijanti, župljani župe Presv. Srca Isusova te rođaci i prijatelji pacijenata. Svećenik dočekuje bolesnike, sluša ih i potiče prije početka sv. mise, a pod euharistijskom žrtvom ne govori im više on, nego im dušu rasvjetljuje i grije Onaj koji im se daje u sv. pričesti i u izobilju svojih milosti.

Svećenički rad u „Kraljevskoj bolnici Edinburgha” nije bio lagan, ali je svakako bio pun Božjega blagoslova i plemenite ljudskosti bolesnika i bolničkog osoblja, a pouke za mene, svećenika. Ponavljam: bila je to „Royal Infirmary of Edinburgh”, „Kraljevska bolnica”, dakle potpuno svjetovna ustanova, a ne bolnica kojom upravljaju katoličke časne sestre ili milosrdna braća. Pa ipak, svaka čast i liječnicima i bolničarima i bolničarkama, a to su bili ne samo Englezi, Škoti i Irci, nego i Indijci, Kinezi iz Hong Konga, crnci iz različitih zemalja. No svi su oni smatrali i svojim radom dokazivali da čovjek nije samo tijelo, pa ni samo razumna životinja, a ni samo pak društveno biće, nego da je čovjek po svojoj biti „religiozno biće”, prožet usmjerenošću na Boga i vječni život u koji može ući kroz tamna vrata smrti. „Kraljevska bolnica Edinburgha” u svim svojim postupcima priznaje i pomaže čovjekov status razumnog, slobodnog, na Boga i na vječni život usmjerenog bića kojem društvo mora priznati i pomagati to njegovo usmjerenje kao što mu priznaje i pomaže njegovo pravo na nesmetano zdravo djelovanje njegovih psihofizičkih sposobnosti. Briga „Kraljevske bolnice Edinburgha” ne samo za ljudska tjelesa nego i za duše bila je i ostaje i ugodno iznenađenje i trajno nadahnuće za moj svećenički poziv.

CARE FOR SOULS IN THE ROYAL INFIRMARY OF EDINBURGH

Summary

Edinburgh, the capital of Scotland, built on seven hills, full of artistic monuments, has been called „the Athens of the North”. Edinburgh is the scene of pleasant surprises and noble human inspiration. Working as a Catholic chaplain in the Royal Infirmary of Edinburgh, together with the Anglican and Presbyterian chaplains, the author was treated by the medical personnel as a very welcome coworker, to the patients' benefit. All the chaplains have completely free access not only to their office and chapel, but also to any patient in any room at any moment of the day or night, even during operations. Chaplains are given an official „bleeper” and are helped wholeheartedly by doctors, medical personnel and even casual passers-by. In this way the patients are able not only to assist at Sunday Mass and to receive the Sacrament of the Sick, Confession, Communion and other spiritual comfort, but also to be baptized and confirmed in urgent cases. Several dramatic cases are related in the article which prove that in this huge hospital any human being is respected and helped, not only in their struggle for physical life and health, but also, equally fully and wholeheartedly, in their desire to exercise their right to achieve an intimate and personal union with God.